

ЗАКЉУЧАК

У спору за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у зависности од висине постављеног тужбеног захтева, могу бити примењена како правила поступка у споровима мале вредности, тако и правила општег парничног поступка.

Образложење:

Закон о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, број 40/15) предвиђа могућност да се због утврђене повреде права на суђење у разумном року поднесу две врсте тужби у парничном поступку - тужба за новчано обештећење и тужба за накнаду имовинске штете.

Претпоставке за подношење тужбе за новчано обештећење, поступак по тој тужби и стварна и месна надлежност судова да по њој поступају прописани су одредбама чл. 26-28. у пододељку 5. главе III наведеног закона. У члану 30. став 1. пододељка 7. истог закона прописано је да се новчано обештећење признаје у висини од 300 евра до 3.000 евра у динарској противвредности на дан исплате према средњем курсу Народне банке Србије по предмету.

Одредбама члана 27. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да се у поступку по тужби за новчано обештећење, независно од врсте и висине тужбеног захтева, сходно примењују одредбе о споровима мале вредности из закона којим се уређује парнични поступак, да суд не може досудити новчано обештећење у висини већој од оне одређене овим законом (члан 30. став 1.) и да ревизија није дозвољена. Према одредби члана 28. став 1. наведеног закона, за одлучивање по тужби за новчано обештећење месно је надлежан основни суд на чијем подручју тужилац има пребивалиште, боравиште или седиште.

Тужба за накнаду имовинске штете уређена је одредбама члана 31. пододељка 8. главе III Закона о заштити права на суђење у разумном року. У наведеном члану закона прописан је рок у коме се може поднети тужба за накнаду имовинске штете и меродавно право које се примењује на основ и висину накнаде имовинске штете, али не и правила које суд примењује у поступку по овој тужби. Новчани износ који се може захтевати и досудити по тужби за накнаду имовинске штете није лимитиран, нити је искључено право на изјављивање ревизије.

С обзиром на то да су у Закону о заштити права на суђење у разумном року правила поступка пред судом уређена само одредбом члана 27. став 1. у пододељку 5. који се односи на тужбу за новчано обештећење, а да је тужба за накнаду имовинске штете посебно регулисана у пододељку 8, систематским тумачењем ових норми према месту које заузимају у глави III наведеног закона, долази се до закључка да је сходна примена одредаба о споровима мале вредности обавезна само у поступку по тужби за новчано обештећење (накнаду нематеријалне штете), а не и у поступку по тужби за накнаду имовинске штете (накнаду материјалне штете).

Према одредби члана 468. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 55/14), спорови мале вредности јесу спорови у којима се тужбени захтев односи на потраживање у новцу које не прелази динарску противвредност 3.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Законом о уређењу судова, поред осталог, прописано је: да основни суд у првом степену суди у грађанскоправним споровима ако за поједине од њих није надлежан други суд (члан 22. став 2); да виши суд у првом степену суди у грађанскоправним споровима кад вредност предмета спора омогућује изјављивање ревизије, а у другом степену одлучује о жалбама на пресуде у споровима мале вредности (члан 23. став 1. тачка 7. и став 2. тачка 2); да апелациони суд одлучује о жалбама на одлуке виших судова и на пресуде основних судова у грађанскоправним споровима, ако за одлучивање о жалби није надлежан виши суд (члан 24. став 1. тач. 1. и 3.).

Правила поступка у спору по тужби за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року одређује висина постављеног тужбеног захтева, што значи да могу бити примењивана како правила у споровима мале вредности, тако и правила општег парничног поступка. За одлучивање по тужби у овим споровима у првом степену може бити стварно надлежан основни суд или виши суд, а по жалби виши суд или апелациони суд. Ревизија у овим споровима може бити дозвољена, ако су испуњени услови из члана 403. ст. 2. и 3. Закона о парничном поступку.

(Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 19.06.2018. године)